

ŠKOLA DEMOKRACIJE – DEBATNE AKTIVNOSTI

Hajde, usudi se misliti!

Kroz debatna propitivanja i sučeljavanja mladi na poseban način argumentirano promišljaju o društvu i svojoj ulozi u njemu, što je svakako doprinos njihovu obrazovanju, političkoj kulturi i osposobljavanju za aktivnog građanina

»...Vi možete biti u pravu, a ja u krivu, ali zajedno se možemo približiti istini...«
Karl Popper

Debatni rad kao izvannastavna aktivnost labinske srednje škole značajna je i programska odrednica širokih djelatnosti u okviru projekta »Labin – zdravi grad« u poticajima i usmjerenjima ka poboljšanju kvalitete života sugrađana.

Tako se debata od 1997. godine uključuje u rad i Motovunske škole promicanja zdravlja, a unutar vrijednosti i zalaganja za što kvalitetnije društvene odnose koji također utječu na zdravlje. Formiranjem Škole demokracije sa sjedištem u Srednjoj školi »Mate Blažina« – Labin, debatna aktivnost postaje značajno obilježje učenja o demokraciji i za demokraciju.

Debata kao umijeće i vještina uči kulturu dijaloga u javnoj komunikaciji oslanjajući se na snagu argumenata, a ne na argument snage, što svakako predstavlja poželjan demokratski standard. Ona pospješuje i razvija i kulturu slušanja, uvažavanja »protivničkog« govornika i nenasilnog suprotstavljanja drukčijem mišljenju, pa pridonosi i demokratskom ponašanju.

Svi smo »za«!

Zašto i kako?

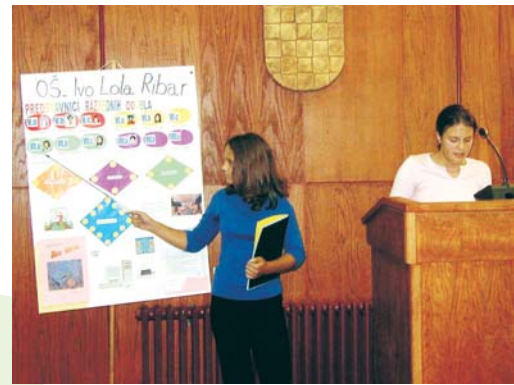
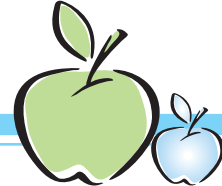
Debatni rad, koji se na inicijativu projekta »Labin – zdravi grad« pred godinu dana proširio i na dvije labinske osnovne škole, omogućio je mladima da se na nešto posebniji način pozabave nizom pitanja i propitivanja

Školski klub mladih »Novi horizonti«

Klub je proizašao iz inicijative Učeničkog povjerenstva škole, te uz podršku projekta Labin – zdravi grad. Mjesto okupljanja su prostori Učeničkog doma u sklopu škole, s organiziranim sadržajima za slobodno vrijeme mladih. Tako se kroz inicijativu učenika profilirao interes za rad nekoliko grupa: dramske, likovne, literatno-recitatorske, novinarske, fotografske, glazbenoscenske, informatičke i sl. U suradnji s projektom Labin – zdravi grad i Hrvatskim telekomunikacijama, pod pokroviteljstvom Grada Labina i Istarske županije, na Dan Grada Labina 2001. otvoren je Cyber café uz besplatni pristup Internetu za labinske učenike i nastavnike.

Profesor Ružić, njegovi učenici i gosti

Radijsko-informativna grupa »Give me a break« je grupa učenika koja potpuno autonomno priprema i realizira (svoju) školsku emisiju na Radio Labinu petkom popodne. Realizacija toga projekta iziskuje vladavanje i novih znanja i vještina za taj oblik javnoga informiranja.

društvenih odnosa, pojava i događanja. Na koji način?

Debata je jedna od vrsta dijaloga kojom se ostvaruje sučeljavanje stavova na temelju argumentiranog raspravljanja »za« i »protiv« u vezi određene tvrdnje – postavke – teze... najčešće u okosnici: što je što, kakvo je što, zašto je što i što treba učiniti. Oko takvih pitanja odvijaju se i svakodnevne životne, socijalne, ekonomske, političke, kulturne... i ine rasprave na, doduše, veoma različite načine.

Kao umijeće i vještina debatni rad kod mladih ujedno potiče i razvija: istraživanje, timski rad, problematski način razmišljanja, cjeloživotno učenje, sposobnost istupanja u javnosti i zalaganja za vlastite stavove uz toleranciju. Kroz forme Karl Popper, parlamentarne debate ili parlaonice, uz određena pravila (organizacija, prezentacija, argumentacija), temeljna usmjerenost ide ka tome da se uvjere drugi u ispravnost, prihvatljivost određenih stavova, opredjeljenja, rješenja... Takva se djelovanja susreću i u svakodnevnom životu i aktivnostima društvenog okruženja, ali doduše ne uvijek i kao primjerena interpersonalna i javna komunikacija. A debatne teme uvijek upravo »stižu« do relacija i korelacija pojedinac – građanin – društvene grupe – interesi – država – društvene vrijednosti – ljudska prava...

Zato se kroz debatu i osvježuje mnoštvo društvenih pitanja, odgovora, problema, rješenja... Za ilustraciju o tome svjedoče neke od debatnih teza kojima su se mladi debatanti bavili proteklih godina: »Poučavanje o ljudskim pravima ugrožava disciplinu u školi«, »Nezavisno novinarstvo je iluzija«, »Država treba osigurati pravo na rad«, »Građanski neposlušni u demokraciji je opravdan«, »Moguća korist od genetskog inženjeringa je veće od moguće štetek«,

»Komunikacija Internetom udaljava ljude«, »Hrvatskom školstvu potrebna je reforma«, »Prikličenje Hrvatske europskim integracijama je opravdano«, »Pušenje treba zabraniti na javnim mjestima«, »Labinska republika je jedna od preteča demokracije u Hrvatskoj«, »Eutanaziju treba legalizirati«, »Put prema Europskoj uniji je dobar za Hrvatsku«, »Uz više tolerancije – više demokracije«... i još puno, puno toga.

Navedena ilustracija debatnih teza ukazuje da se kroz debatnu afirmativnu i negiraju-

ću obradu vjerojatno sagledavaju i propituju vrijednosti, stanja i djelovanja i u vezi općeg dobra, slobode izbora, ljudskih prava, vladavine prava, uloge države, principa i vrijednosti demokracije... Tako kroz debatna propitivanja i sučeljavanja mladi na neki poseban način argumentirano promišljaju o društvu i svojoj ulozi u njemu, što je svakako doprinos i njihovu obrazovanju, političkoj kulturi i osposobljavanju za aktivnog građanina. I upravo i kroz debatu mladi su u proteklim godinama pojačali svoju javnu aktivnost, jer su stalno prisutni u djelovanju projekta »Labin – zdravi grad«, Školi demokracije – vijeću mladih, nizu međunarodnih interkulturalnih projekata, a od značajnih prezentacija njihove aktivnosti može se navesti debata pred predsjednikom Republike, u Ministarstvu europskih integracija, na Filozofskom fakultetu u Zadru, gradskom vijeću u Osijeku, pred gradskim vijećnicima Labina, međunarodnom kongresu liječnika na Brijunima, pred vijećnicima Istarske županije, članovima gradske organizacije Crvenog križa, u Liceju »Tron« iz Schia (VI) i njihovoj gradskoj vijećnici na talijanskom jeziku. Debata se do sada, zavisno od prilike i potrebe, realizirala na hrvatskome, engleskome i talijanskome jeziku. Sve je to vjerojatno zato jer debata mladima otvara nešto drugačiji prostor i mogućnost neposrednog problem-sko-interesnog bavljenja društvenim pitanjima i pitanjima demokratizacije u čemu upravo oni trebaju imati značajnu ulogu. A za to treba štošta i naučiti – što debata kao jedan od zanimljivih načina rada to dijelom i pridonosi, jer potiče ono što je Imanuel Kant označio kao »Usudi se misliti!«.

Činkvina

Činkvina je izraz koji potječe od talijanske riječi *cinque* i znači *pet*. Činkvina je neka vrst pjesme u slobodnom stihu koja zahtijeva sažimanje informacija i dojmova u sažete izričaje koji opisuju ili asociraju na zadanu temu. Sastoji se od pet redaka – stihova:

- prvi red je tema izrečena jednom riječju (najčešće imenicom),
- drugi red je opis teme dvjema riječima (najčešće pridjevima),
- treći red sadrži tri riječi koje opisuju radnju (najčešće glagolske imenice, rjeđe glagoli),
- četvrti red je izraz (frazu) od četiriju riječi koje izražavaju osjećaje (stav) vezan uz temu,
- peti red je jedna riječ koja ponovno iznosi srž teme, povlači i objedinjuje sve što je prethodno rečeno u vezi s temom, sažima bit teme. Izriče se imenicom koja može, ali i ne mora biti istoznačnica ili bliskoznačnica prve imenice. Može to biti i neka druga riječ.

Na debati o genetski modificiranoj hrani pisale su se i činkvine, pa smo odabrali jednu:

**Genetski modificirana hrana
polako, nepovratno
izopačivanje, razaranje
crv u sredini jabuke
jao**

Gordana Fileš, prof.

Delfina Arapović, prof.

Modni kreatori i manekeni predstavljaju aktivnost temeljno proizašlu iz tekstilnog programa, odnosno iz orijentacije da se na taj program nadovežu i posebni projekti. Posebnost projekata potakla je i novu kvalitetu kreativnosti: kreatorске pokušaje i ostvarenja učenika (modeli, kolekcije) i javno predstavljanje tih kreacija (manekeni, modne revije).